



З ОБСЯГУ

Зо Світової ради Русинів	2
Молоды Русины в Кошыцях	3
Успіх Е. Либезнюка	5
Русинський день в Пряшові	6
ПУЛС выступить в Братиславі	8

Споминаме на усопшых при паху свічки

Минули ся теплы дні бабйого літа і надышла порядні холодна осінь. Фарбы осінньої природи якось посмутніли під частіше захмареным небом. І холоднішы дождьовы капкы не впливають на людей великым оптимізмом, скоре наопак, выкликують смуток, песимізмус аж депресію. Є то характерістичне про тот осінній час, але не треба ся піддавати, бо і тота часть рока приносить много позитівного. Земля нам выдала зо себе свою уроду і укладать ся на зимушній одпочінок.



Ближыть ся місяць новембер, котрый нам сімболізує час тихого споминаня на нашых близких і знамых, котры уж одышли з того світа до вічності. Мож повісти, же тот час нам приносить гранічну стрічу двох світів – світа живых і світа мертвых. Просто є ту свято – Памятка усопшых, або як сьме го звыкли называти - Душічки. У тот час приходиме на нашы цінтєрі, жебы сьме красныма вінцями і поломіньом запаленой свічки высловили почливість пережитому животу нашой родини. Є то час на споминаня, час на глубше задуманя ся над жывотом тых, што уж не суть меджі нами, але і над своїм жывотом. Є час на позбыхнутя, час на нефалшованы і щіры слызы, котры нам не раз вытечуть з очей при спомянутю на слова свого няня. Запалиме свічки на гробах своїм усопшым, кус постойме, помолиме ся за їх души, ти-

хенько, з мыслєв упертов десь до минулости, або в тихій бісіді із своїм дідом, бабов... Вартуєме свої дороги діточкы, про котры є запалєний поломінь свічки великым чудесом, жебы ся не попалили. Лем теперь, лем раз разічко в році можуть і они запалити вельо, вельо свічок, позерати з нашыроко отвореныма очками гру огоньовых світєлок і нихто їм у тім не бранить. І слухають бісиду своїх родичів і прародичів, же ту лежить твій прадідо, котрый був великый фігіляр і похолодыв далякый світ, ці прабаба, котра знала барз красно співати, розповідати приповідкы, ткати на кроснах...

Подля предствав нашых праславянських предків, души усопшых были і надале при вшыткім, што ся в нашім роді одбывало. На многих місцях ся вночі з 1-го на 2-го новембра давало їдло і вода і про душички. З

тым звыком ся в дакотрых припадах стрічаєме і доньєс.

Свічки на гробах несуть зо собов красне посолство вшыткых людей, котры запалили свічку, давають до громады близких, котры таким способом приходять на то, же у своїм смутку і

◀ *Сімболічний цінтєрь в затопленім русиньскім селі Остружниця.*

споминаню не суть самы. При погляді на остатні свічки по гробах чують таємну близкость ку звышку родини, з котров ся може так часто не сходять... Но свічки так вірно горять, як горить і наше споминаня... Свято усопшых є чудесне свято, котре на цінтєрі приносить і чудесный покій, но і якусь надпоземску атмосферу.

Нечекана страта близкого чоловіка є все смутна і боляча. Хоць як бы сьме хотіли, на то не сьме нігда дость приготовлены. А як уж настане кєнець, лем пан час є тот великый лічитель, котрый нам як-так поможе вырівнати ся з одходом свого найближшого чоловіка. Зато намагаймє ся жыти на тім світі так, жебы нас не грызло сумліня, же тому або тій – небіжчікам, сьме не мусили так плано повісти ці іншак укривдити, бо потім по смерти уж нескоро ся каяти або одпрашати... Понурмє ся у тім часі до свого другого я і охамбє ся унашати покірностьов, котру в собі в каждоденім згоні утискуєме, оддалюєме і подаймє руку близкому – на одобріня ці зміріня з ним, но главні зо самым собов. Памятаймє, же і наш жывоєт є ограніченый смертьов.

А. Кузмякова

ФЕДОР ВІЦО – ІЛЬКО СОВА З БАЮСОВА





СВІТОВА РАДА РУСИНІВ ЗАСІДАЛА В СЕРБІЇ

На недавнім 10-ім Світовім конгресі Русинів (СКР) в Сербії і Хорватії (юні 2009) була зволена нова Світова рада Русинів (СРР), котрої членство творять лідри русинських організацій за окремих штатів (Сербія, Хорватія, Румунія, Мадярьско, Словачія, Польско, Чесько, Україна, США і Канада). Новозволена СРР на чолі із своїм председом **Дюром Папугом** (Сербія) першыраз засідала уж на споминанім СКР в Руськім Керестурі а друге засідання ся одбыло тыж там 3. октября 2009. На засіданю были притомны вшыткы членове - **Маріяна Лявинець**, підпредседкыня Рады з Мадярьска, **Владимир Противняк**, секретар Рады з Словачії, далшы членове - **Наталія Гнатко** з Хорватії, **Андрій Копча** з Польска, **Юрій Фірцак** з Румунії і **Микола Бобинець** за Підкарпатя з України. На засідані СРР у Руськім Керестурі в суботу, 3. октября 2009, не были притомны лем ей членове - **Джон Рігеті** з Северной Америки і **Александр Мошкола** з Чехії. **Мартіна Караша**, член СРР як председа Світового форуму русиньской молодежи (СФРМ), на засіданю заступовала Тая Силаді з недалекого Вербасу.

По завершіню засідання СРР ся одбыла коротка пресконференція, на котрій председа Д. Папуга і притомны членове Рады выповіли найвызначнішы заключіня зо свого другого засідання. Як повів Д. Папуга, єдна з першых точок суботнього засідання было оцініня і аналіза 10-го СКР, де была конштатована міморядні добра організація Конгресу в Руськім Керестурі і в Петровцах, была добрі выпрацована Резолюція і прияты розумны заключіня. А то значить, же тот юбілейный Конгрес бив позітивним приносом про вшыткы притомны членьскы країны, де жыють Русины. За словами председы Рады, практично і конкретніше розпрацьованя окремых заключінь СКР зачало на другім засіданю СРР, де была догварена дінаміка і способы реалізованя каждого пункту Резолюції і заключінь з Конгресу у вшыткых членьскых штатах. На основі рішінь Рады і Конгресом приятой Резолюції, была найвысшым державным органом

республіки України – президентови, председови Вержховной рады (парламенту) і Владі України, заслана вымога о прияты русиньской делегації. Ёй цілюм є рішіня статусу карпатських Русинів на Україні о їх узнаня за народностну меншыну в штаті. На засіданю СРР было потверджено, же делегацію за СРР будуть творити председа Д. Папуга,

переселены до северозападной части Польска.

В програмі засідання СРР в Руськім Керестурі были обговорены планы работы русиньскых членьскых організацій до кінця того рока. Была тыж наголошена потреба утверждованя Дня Русинів у штатах, де жыє наша міноріта. Дотеперь такой день, як народностне свято Русинів, были

2011 і 2012 року, котры будуть запроваджены в наступнім періоді. А то з цілюм досягнути што-найвекшу кількість записаных Русинів, главні в країнах середньої Европы, де інформації укажуть на векше цісло русиньской меншыны, як урядны жрідла статістики.

Засідання СРР і надале будуть організованы найменше два раз до рока. Новота в роботі Конгресу і Рады буде в тім, же Конгресовы комісії будуть робити



▲ Погляд на друге засідання членів Світової рады Русинів у сербскім Руськім Керестурі. На фото справа: Н. Гнатко з Хорватії, А. Копча з Польска, М. Лявинець з Мадярьска, підпредседкыня СРР, Д. Папуга з Сербії, председа СРР, В. Противняк з Словачії, секретар СРР, М. Бобинець з України і М. Силаді з Сербії за СФРМ.

підпредседкыня М. Лявинець, секретар В. Противняк і членове Рады – А. Копча і М. Бобинець. Тыж на основі Резолюції Конгресу, до Влады Польской республіки была заслана вымога на проголошіня знамой злогласной акції “Вісла” за незаконну, в котрій были Русины/Лемкы од 1945-го по 1947-ый рік з юговыходу насильно

скоре утверджены в Мадярьску, Сербії і в Польску, того року в Словачії і в Хорватьску а на основі заключінь СРР, скоро того свято буде і в другых державах, де Русины жыють.

Членове СРР не мало увагы приділили обговоріню конкретных активностей на приправу будущего зрахованя жытельства –

нелем в часі одбываня Конгресу, але цілы два роки меджі конгресами. Перше засідання Культурной комісії буде уж (18. 10. 2009) на Словеньску, в часі одбываня фінального конкурзу - Галаконцерту “Співы мого роду” в Пряшові. До наступного засідання СРР нашартують свою роботу і іншы Конгресовы комісії. В керестурскім Домі культуры про гостів і шыршу публіку приготували домашні дві монодрамы в продукції МО Руськой маткы і Драматичного штудія “АРТ” - “**Залюбена до Кравкы Славкы**” у выконаню молодой **Адріяны Надь** і “**Барон Мингавзен**” у выконаню **Еміла Нярадия**, обидва в режії **Владимира Надя Ачима**. Окрем Ю. Фірцака з Румунії, котрый про повинности в суботу мусив одыйти, членове Рады з Руського Керестура одпутовали в неділю, 4. октября 2009.



▲ Новозволены функціонарі Світової рады Русинів, справа Дюра Папуга, председа СРР з Сербії і Владимир Противняк, секретар СРР з Словачії, в робочій атмосфері на другім засіданю Рады в Руськім Керестурі.

Михал Зазуляк,
Руський Керестур
Фото автора.



ФЕНОМЕНАЛНА 1. РУСИНЬСКА ЗАБАВА В КОШЫЦЯХ або молоды Русины розтягли свої крила аж на виход

Забава нелем о забаві

Може собі каждый подумать, (што є логічне з назвы акції), же на забаві ся лем забавлять, співать і танцює... Але вірте, же то не цалком так, бо як пряма учасничка ем праві через таку акцію порозумила іщі веце думаня молодых людей. Їх міцне чутя ку рідному русиньському краю, гордость на тото своє і їх становлений ціль, яким є достойна пропаґація нашой культуры, языка, традицій ці історії. Вшыткым было ясно, же богатство, яке нам ту зохабили нашы предкове, хотять і мусять хранити! Цілу акцію одкрыла редакторка народностного высиланя Радія Патрія Мгр. **Штефанія Левканічова**, котра привитала вшыткых притомных.



▲ Темпераментна музыка группы Проблем – темпераментный танец молодых Русинів.

Потім уж традичну русиньску атмосферу із щірыма словами навів усвідомільный Русин, председа мР **Інг. Петро Штефаняк**. Звыразнив, же є барз потребне формовати нашу народность, не закрывав радость, же русиньска комуніта ся розростать, о чім свідчила і заповнена сала



▲ Главный організатор акції Бц. **Марек Секерак**, підпредседа мР і Мгр. **Алена Блыхова**, асистентка ІРЯК ПУ і членка мР при першій танцю.

культурно-сполоченського центра в Кошыцах. На забаві не хыбила і достойна презентація Інфо Русина, як главного медіяльного партнера 1. русиньской забавы, або іншы интересны інформації з діяльства Русинів на Словеньску.

Вшыткы ідеме на виход!

Вера, переважна кількість молодых Русинів пришла з далекой Братіславы до Кошыць нароком на 1. русиньску забаву. Вшыткы ся згодли на тім, же хоць мають вельо повиности на западі Словеньска, де роблять або штудують, як напр. **Мартін Дуфала**, **Любка Тарчова** або **Катка Фурінова** і так не можуть охабити своїх „русиньских колеґів“ без підпоры. - *Сердце бы мі розорвало кебы ем ту днеська не была, на послідню минуту ем ся з хлопцями догварила, же ідеме до Кошыць. Хоць мам вельо школьских повиности, бо кінчу штудіюм лікаркы в Братіславі, но і так ем мусила прийти ту.*

Бо знам, же підпора меджі молодьма людми є барз потребна і в днешнім часі о то цінніша. Быв то про мене перфектний вечер, де ем стрітла і спознала далшых молодых Русинів. Єм рада, же ся подарило перенести кус русиньских традицій і ту до Кошыць... То суть слова Любки Тарчовой з Габуры, членки мР. Русиньска



▲ Активний председа мР **Інг. Петро Штефаняк** з **Малого Липника** (стойть) при славностнім припитку. Першый зліва Мгр. **Мартін Дуфала** з **Якубян** і **Любка Тарчова** з **Габуры**.

забава є добров нагодов зыйти ся зо своїма знамыма, затанцювати собі і добрі ся забавити, (шак музыка і танець суть неодділными компонентами жывота молодых

людей). Зато бы было гріхом не схосновати талант добрых музикантів з бардйовской ґрупы **Проблем**, котры цілый вечер выгравали до танця. Молоды Русины не остали нич довжны своему темпераменту і з радостьов ся ку музикантам придали. Ведь хто бы міг при гітах, як А чія то хыжа..., Крячок лялійовый, Іванку, Іванку...лем так стояти? Но они істо ні, а так ся танцювало і співало аж до білого рана. Ту ся мі жадать додати, же через цілу акцію звучав переважно лем наш русиньський фолклор, без єдной модерной співанкы. А і тот факт свідчить о тім, же молоды Русины люблять нашу співанку, традиції і же ку файній забаві не все треба модерну музику, што є в днешнім часі досправды цінностьов.

А же ся забава досправды выдарила, потверджують і слова на конець приемной ночі **Емілії Сушінковой**, редакторкы з **Требішовской** регіональной телівізії: -Уж ем была на вельо забавах, но думам, же така як

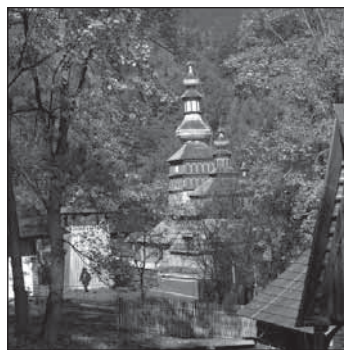
днеська іщі в Кошыцах ани не была - а я сміло додавам, же тото є лем зачаток!

Текст і фото С. Лисінова

Семинар о возроджованю Русинів на Словеньску

23. октобра 2009 (9.00) ся в сполоченській салі бардйовского готела АРТІН одбуде одборный семинар під назвов **Народне возроджованя Русинів на Словеньску в 19. і 20. ст.** Організаторами семинара суть Русиньска оброда – Регіональний клуб в Бардйові, Грекокатоліцьке єпископство в Пряшові, Словеньський народный музей – Музей русиньской культуры в Пряшові. Подля планованого програму організаторів, на семінарі бы мало зазвучати шість одборных рефератів, як наприклад, **Засе-**

льованя виходного Словеньска Русинами в поданю ПгДр. **Фердінанда Улічного**, ДрСц з Пряшівской універзіты, **Народне возроджованя Русинів на Словеньску од 1848 року і поділ штуровской ґенерації** од реферуючого універзітного професора ПгДр. **Імріха Седлака**, ЦСц., **Послания Музея русиньской культуры** од реферуючої ПгДр. **Олгы Глосіковой**, ДрСц., директоркы МРК у Пряшові, **Вызнам особы Юлія Ставровского-Попрадова** в поданю ПгДр. **Миколая Ксеняка**,

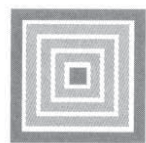


▲ Прекрасна культурна памятка - Грекокатоліцька церьков **Покровы Пресвятой Богородици** зо села **Мікулашова** з 1730 року (обновлена в 2005 р.), котра ся находить в сканзені **Шарішского музея** в **Бардйовских кулепях**.

председы Сполку русиньских писателів Словеньска, **Вывой грекокатоліцькой церьквы на Словеньску по 1945 року і сучасность** в поданю ПгДр. **Ярослава Цораніча**, ПгД. і реферат **Благославлений єпископа Павла Петро Гойдіч і рішіння вопросу народного возроджіння Русинів в 30-40-ых роках 20. ст.**, з котрым выступить ПгДр. **Габрел Секелі**, ПгД.

Як видно з интересной тематики рефератів, одборный семинар у Бардйові істо обогатить нашы знаности з богатой історії Русинів, з котрой ся іщі все можеме дашто нового дознати.

-ак-



Patria
Slovenský rozhlas 5

РУСИНСКИЙ ПРОГРАМ 20. 10. – 31. 10. 2009

20. 10. 2009 – вівторок

- 18.00 - 18.30 Радіоновины
20.00 - 21.00 Радіомагазин
21.00 - 21.30 Подобы жывота, репр.
21.30 - 22.00 Гітпарада русинських співанок

22. 10. 2009 – четверь

- 18.00 - 18.30 Радіоновины

24. 10. 2009 – субота

- 18.00 - 19.00 Радіо молодых. Приповідка
Е. Костовой: О бандурках,
котры самы пришли домів
19.00 - 20.00 Радіомагазин, репр.
20.00 - 20.30 Літ. релация. Славны Русины:
Ю. Ставорский-Попрадов
20.30 - 21.00 Гітпарада русинських
співанок, репр.

25. 10. 2009 – неділя

- 7.00 - 7.45 Село грать, співать і думу
думать, репр.
7.45 - 9.00 Музичны поздравы
18.00 - 19.00 Бісіда кумів

26. 10. 2009 – понеділок

- 18.00 - 18.30 Радіоновины

28. 10. 2009 – середа

- 18.00 - 18.30 Радіоновины

30. 10. 2009 – пятниця

- 18.00 - 18.30 Радіоновины.

Гітпарада русинських народных співанок



65. коло гітпарады
русинських народных
співанок принесло такы

конкурзны співанкы:

1. ФГ Железяр з Кошыць – *Заспівайме собі*
2. Наталія і Катка Сікоряковы вєдно з Іванов Глінковов з Літмановой – *Выйди вон*
3. Сестры Углярковы зо Жаковець – *Пятеро нас мамка*
4. ФГ Порачан з Порача – *Я художный гавяр*

НОВОТИНЫ:

5. ФГ Біловезанка з Біловезы – *В Біловезі росне ярец*
6. ФГ Кечера з Якубян – *На шьватога Яна...*

Вашы голосы про три із шестьох співанок посылайте e-mailom на адресу: ondrej.kandrac@rozhlas.sk а не забудьте на гесло – Шьпівам собі, шьпівам... На єдного щастливця чекать дарунок з Выдавательства Відеорогаль із Бардйова.

Потішыть нас і ваша одповідь на вопрос: „Што то є КУНИЦА?“

Уж теперь вас кличеме ку слуханю далшого кола гітпарады 20-го октобра вечір од 21.30 до 22.00 г. Репрізу октобровой гітпарады одвысыламе в суботу 24-го октобра 2009 од 20.30 до 21.00 г.

Jednotlivé vysielania Slovenského rozhlasu cez INTERNET nájdete na: www.rozhlas.sk.

З ВЕСЕЛОЙ ШУФЛАТКЫ Ш. ЛАДИЖІНСЬКОГО

На матріку пришов молодый хлоп з рукамы над головов, з усмівом од уха ку уху:

- Панове, я ся став дупльованым отцьом. Запиште мі двойнята.
- Якы панове? Шак я ту цалком сам! – скочів му до речі матрікарь.
- Момент, момент, іщі нич не пиште, скочу домів попозерати, ці то доспряды двойнята.

* * *

Як іщі не были сучасткы на оправы, в мототехні нам все обіцяли, же придуть о тыждень, або о два, просто „слуботехна“. Нова мототехна в крайскім місті была парадна, ціла стіна на дорогу была з чістого скла. В єден красный день ся через тоту скляну стіну до обходу пробувала єдна Шкодовка 120. Скла рінчали, росыпали ся частково на драгу і до обходу. А авто остало стояти так дас метер перед пултом. Выступив з авта шофер і порядні наголос ся опросив: - Та што? Уж вам пришли тоты брздовы обложіяня?



Театер Александра Духновича в Пряшові

21. октобра 2009 о 19:00 на Великій сцені ТАД

Евген Йонеско: **НОСОРОЖЕЦЬ**

Режія: Растіслав Баллек

Е. Йонеско (1902 – 1994), єден з найславнішых французских драматіків 20. сторічя, майстер іронії, незвычайной інтуїції і парадоксной представивости. В трагікомічній драмі НОСОРОЖЕЦЬ розвивать чудесны пригоды о незмыселности і нелогічности людського жывота, захваченого епідеміюв конформізму, кламных представ і стадовитости. Апокаліптічна драма о поступній переміні людей на носорожців переростать через дискредітацію кламности языка аж на дно людської душы, до глубшой метафоры, котра варує людей перед небезпеков будьякой тоталіты і масового одлюдщования чоловіка.

28. октобра 2009 о 19.00 на Великій сцені ТАД

Хрісто Бойчев: **ОКРЕСНЫЙ ШПЫТАЛЬ
або ПЛУКОВНИКОВА ЖЕНА**

Режія: Пепе Пражмарі



▲ Герці ТАД (зліва) Е. Либезнюк, Й. Пантлікаш, О. Ткач і І. Ламта в грі Окресный шпыталь.

Гра вызнамного сучасного булгарського автора Хріста Бойчева мапує сполоченьску сітуацію на взорці людей, котры ся находять в шпыталю. У грі можеме видіти сцены зо щасливого жывота блазнів на псіхіатрії.



УСПІХ НАШОГО ГЕРЦЯ ТАД

(Прочітали сьме...)

Jevgenij Libezňuk: Môj hriech? Rybárčenie

„Robím to, čo ma baví a ešte ma za to platia,“ usmieval sa **Jevgenij Libezňuk** štyridsaťsedemročný herec Divadla Alexandra Duchnoviča v Prešove, ktorý premenil piatu nomináciu na divadelné ocenenie roka DOSKY.

V ankete ocenili váš výkon v Čechovovom Višňovom sade, v ktorom hosťujete v nitrianskom Divadle Andreja Bagara. Kto vás inšpiroval pri formovaní postavy Lopachina?

Viac som o rôznych interpretáciách postavy čítal, ako videl. Lopachin veľmi za zaujal Vladimíra Vysockého, ktorého som videl na videu. V jeho podaní to bol tvrdší a drsnejší chlap. Možno som sa inšpiroval jeho prejavom.

Za Gogoľovho Chlestakova ste získali Cenu Jozefa Kronera, Ivan Vojnický z Uja Vánu vám vynesol nomináciu do DOSKY. Aký máte vzťah k ruskej klasike?

Je v nej niečo hlboké a tajomné. Niekedy sa v tých textoch možno aj stratíť. Najzaujímavejšie na ruskej klasike je hľadanie. Hľadanie v človeku, v jeho duši, skúmanie, prečo koná práve tak

textov. S režisérom sme potom hľadali ten správny výklad. Navyše bol krátky termín do premiéry.

A akých hrdinov máte rád?

Pred niekoľkými rokmi nám bývalý dramaturg Vasil' Turok vysvetľoval, že každá postava je tragikomická. Človek si veselo žije, smeje sa - a zrazu príde niečo, čo všetko zmení. Také postavy ma najviac priťahovali. V mojom veku sa však snažím nájsť si v každej niečo zaujímavé.

Budú to už štyri roky, čo Vasil' Turok opustil divadlo aj svet. Podarilo sa nájsť za neho náhradu?

Ťažko sa hľadá ten, kto by ho nahradil. Každý je v nevýhode, lebo ho hneď začneme porovnávať s Turokom. Možno si ho aj trochu idealizujeme, ako sa to po smrti stáva. Naším dramaturgom je teraz známy básnik a pedagóg Valerij

V Divadle Alexandra Duchnoviča sa striedajú hosťujúci režiséri. Ako chutí takáto práca?

Je veľmi zaujímavá, lebo každý režisér prídete so svojou poetikou, svojím videním sveta, svojím spôsobom práce. Je to veľmi užitočné pre divadlo aj pre mojich kolegov. Občas sa pri predstavení zahľadím na kolegov ako divák, až zabudnem na svoje repliky. A oni si myslia, že mi vypadol text.

Ako sa rodák z ukrajinského Kismaňu dostal v roku 1986 do prešovského vtedy Ukrajinského národného divadla v Prešove?

V Kyjeve som študoval v Divadelnom inštitúte Karpenka-Kareho. Tam som sa zoznámil so svojou bývalou manželkou, zobrali sme sa a tak som sa dostal na Slovensko.

Nemali ste chuť zostať v Kyjeve?

Aj áno. V tom čase tam však mohol človek zostať, len ak mal v Kyjeve trvalé bydlisko. A to dostal len vtedy, ak mal zamestnanie. Bol to proste bludný kruh. V Prešova prijali manželku aj mňa a dostali sme aj ubytovanie v slobodárni. Obyčajné ľudské záležitosti rozhodli o tom, že som tu.

Ste Ukrajinec. Z Ukrajinského národného divadla sa pred devätnástimi rokmi stalo rusínske Divadlo Alexandra Duchnoviča. Nemáte problém s jazykom?

Rozdiel medzi ukrajinčinou a rusínčinou je o niečo menší ako rozdiel medzi slovenčinou a ukrajinčinou. Ale je... Všade ma kolegovia podpichujú, vždy sa tešia, čo zasa na javisku „zapotím“. V košickom a nitrianskom divadle mi vždy vyletia nejaké rusínske slová, v mojom divadle mi zasa vyskakujú slovenské slová.

Netrápi vás to?

Už nie. Načo sa budem trápiť, keď to tak zo mňa lezie a nič sa s tým nedá robiť.

Vo viacerých filmov a televíznych seriáloch ste hrali epizódne postavičky. Potešil vás Miloš Luther, keď vám ponúkol stredne veľkú postavu vo svojom filme Tango s komármi?

Veľmi. Keď mi zavolať, že ma chce obsadiť, povedal som mu: Už som s vami pracoval. On na to: Veľmi dobre si vás pamätám. V jeho filme Anjel milosrdenstva z roku 1993 som hral maličkú epizódnu postavu nemeckého dôstojníka. Bolo to čudné - ja, Ukrajinec, som hral Nemca a moji kolegovia z divadla ruských zajatcov.

Vraj ste vášnivý rybár...

Áno, je to môj malý hriech.

O čom premýšľate, keď hodiny sedíte pri vode a čakáte, kým dačo zaberie?

O všetkom možnom... O živote, o prírode. Nedávno som sa pozeral na chrobáčika, ako lezie a trápi sa. Dostal sa blízko k vode a zrazu chňap! A bolo po chrobáčkovi. Povedal som si: No vidíš! A ako sa snažil. A niekedy si opakujem divadelné texty.

Zdroj: Pravda (J.O.)



a nie inak. A prečo to vlastne ten autor napísal... Veď pri čítaní máte pocit, že postavy hovoria celkom banálne veci. Tak čo je vlastne za tým?

Ako pracujete na divadelnej postave?

Nemožno hovoriť o práci, skôr o premýšľaní a vymýšľaní. Od rána, keď sa zobudím, až do večera, kým nezaspím, ju mám v sebe. A niekedy mi ani nedá spať. Nosím ju v sebe, až sa napokon postava najeduje a je to.

Ktorá postava vám nedala spať?

Veľmi ma mučil Hamlet. Mojm problémom bolo veľa textu. A potom Shakespeare ho napísal tak, že z každej vety môžete vytiahnuť stopäťdesiat pod-

Kupka. Keď sme ho oslovili, tiež povedal: Pane Bože, chcel by som vidieť toho, kto príde po Turokovi a dokáže sa mu aspoň priblížiť.

Za jeho éry zažívalo divadlo veľkú slávu. Hosťovali u vás Blaho Uhlár aj Miloš Karásek. Už sú to len spomienky?

Druhá polovica osemdesiatych rokov bola veľmi zaujímavá doba. Už len náznaky nesúhlasu alebo vzbury boli adrenalínové. Prišli a ponúkli nám nové pohľady na divadlo a jeho tvar. Bolo zaujímavé sledovať, čo ich búranie kompozície a kánonov prinesie. Roky s nimi boli veľmi zaujímavé a rád na nich a ich inscenácie spomínam.



Русины на стрісі Европы варили мачанку, співали, танцювали, грали...

Русины на стрісі Европы мачанкують, співають, танцюють, грають... таку назву несла культурно-сполоченська акція, котру 3. 10. 2009 в ареалі свидницького амфітеатру зорганізувало ОЗ *Храниме край під Дукльов*. Акція властні надвзяла на попередню – Русины на стрісі Европы, кедь членове того здружіння в 2006 р. варили найвекшы пірог а в 2007 р. найвекшу грудку.

Тота послідня споминана акція притягла до ареалу амфітеатра нелем Свидничанів, але і людей зо шырокой околиці, котры мали смак і пришли, жебы слідовали одвагу і кумшт тых, котры ся змагали у варію мачанки. Вісем дружеств творили свидницькы рыбарі, родина Міговых з Вышнього Орліка, кухаркы з Основной школы в Кружльовій на челі зо старостом Адрианом Гужом, членкы Фолклорного колективу Маковица, робітничкы з Центра вольного часу в Гірлтівцях, з Дітського домова у Свиднику, хлопці і бабы з ОЗ *Храниме край під Дукльов*.

Задачов окремых дружеств было любовольным способом наварити найменше десять літрів мачанки і штонакскоре ей роздати притомным людям. Дружество, котрому ся то подарило найскорше, а навшы як перше роздало свою мачанку гостям, выграло. Акцію



офіціалні отворив председа споминаного здружіння і посланець Пряшівського самосправного краю **Мілан Цоцуля**. Меджі гостями не хыбив ани пріматор Свидника **Михал Бартко** ці директор Дітського домова у Свиднику **Йозеф Баслар** і многы далшы.

Интересне змаганя у варію мачанки організаторы передумано обогатили культурныма выступами. Свій кумшт на сцені амфітеатру указали нелем хлопці і дівчата з ФК Маковица, але людей файні забавляла і музична група FREEBAND.

Як уж была мачанка наварена, перед столиками окремых дружеств настав ціркус. Каждый хотів окоштovati праві тоту „праву“ мачанку. Голодны жолудкы притомных людей, але істо і сімпатії наконець вынесли вердікт, же як перше, мало свій котлик порожній дружество родины Міговых з Вышнього Орліка, котре творили **Валентина, Івана і Миколай Міговы**.

Вшыткы дружства достали честный титул „**НАЙЛІПШЫ МАЧАНКАРІ**“ а ку тому і вшыткы ґраты і приборы ці нарядя, котры од організаторів достали на варію мачанки. Родина Міговых здобыла і декрет за 1. місце в змаганю Найліпшых мачанкарів, вшыткы ґраты і нарядя а навшыше і три гораки.

Главным задумом акції было припомянати собі єдно з традичных ідел Русинів – класічну мачанку, а тото ся на тій акції выдарило. В ареалі амфітеатру не хыбили ани людovy ремесла і атракції про дітей.

Проект бив реалізований з фінанчнов підпоров Уряду влады СР а медіално го підпорили Піддукляньскы новинкы. (ПН)

ПОЗЫВАМЕ НА РУСИНЬСКИЙ ДЕНЬ ДО ПРЯШОВА

Пряшівска Містна організація Русиньской оброды на Словенську, молоды Русины і Музей русиньской культуры в Пряшові, вас сердечно позывають на культурно-сполоченську акцію під назвов **Слідами русиньской культуры в рамках Днів русиньских традицій**. На акцію ся оплатити прийти, бо цілый день – **30. октобер 2009** буде належати **РУСИНАМ!** Проґрам зачне о 10-ій г. на Русиньській улиці славностным перестригнутым машлі за участі ей „кума“ **МУДр. Василя Янка**. Потім там буде Варголяда і порядна шов-машкаріяда. Улицов будуть звучати популярны русиньскы співанкы, котры зо свойов анденґрандовов ґрупов прийде заграти **Осиф Кеселиця** зо Свидника. Не буде хыбити і „нефалшованый“ Енді Варгол або його цінны творы на бляшанках кока-колы... По весе-

лій атмосфері настане важніша, бо ся пересунеме до Музея ру-

ровати наш молодшый Антонійо Бандерас аліас - **Владьо Чема**,



▲ Фото А. Кузмяковой із минулорічного святкового отворіння Днів русиньских традицій у Пряшові. На сцені ТАД – зліва. О. Кеселиця і М. Железна.

синьской културы, де буде о 14. год. одкрыта выставка славных Русинів Пряшівщины. Богатый культурный проґрам буде моде-

герец ТАД а зачне о 17-ій год. в Театрі Александра Духновича в Пряшові. Там ся представлять **Андрий Кандрач** зо свойов капелов,

рять, же і вдяка вам ся іщі веце утриме контінюіта Русинів у пряшівскім регіоні.

Анна Сервіцка або популярне камюньске дуо, Лавретаты Співів мого роду 2007- **Івана Сівулькова** і **Мартін Караш** і многы іншы.

Окрем того, буде богата презентація з діяльства молодых Русинів, многы факты з історії і сучасности Русинів у Пряшові, як і його регіону. Припомянеме собі і 40-ый юбілей од заложіння фотбалового клубу Карпатія в Пряшові, з той нагоды буде на вшыткых чекати велике преквапліня. Акція ся одбуде під покровительством председа Світового форуму русиньской молодежи **Інг. Мартіна Караша**. Цілоденна презентація русинства в такій подобі буде у Пряшові **першыраз, і першыраз організована трьома русиньскыма організаціями ведно!** Організаторы ся уж теперть ішать на вашу участь і ві-

С. Л.



Великы славы 65. юбілею Карпатьско - дукляньской операції

укрутны войновы часы. Не забыли і на Підкарпатьску Русь, котра была в тім часі сучастьов

Ани по 65. роках не забывае на наших героїв, на їх участь на віязтві над фашизмом, на жертвы, котры собі выжадав мір в Европі... Великий памятник на Дуклі, де ся одбывали славы з нагоды 65. юбілея Карпатьско-дукляньской операції і Дня жертв Дуклі, нам тото вшытко припоминать. Найперше было заміром спомянутой операції помочи Словенському народному повстаню а тым властні скорше закінчити войну. Но тото не мож было так скоро зреалізувати, бо намісто 5 планованых днів были бої аж 80 днів. 6. октября 1944 ся 1. чеськословенському арматному збору під веджіньом Л. Свободы подарило конечні досягнути віязство. З той нагоды ся при памятнику на

Меджі учасниками акції были **Іван Гашпаровіч**, президент СР і главный велитель Озброєных сил СР, **Роберт Фіцо**, председа влады СР, **Ярослав Башка**, міністер обраны СР, як і делегації з Руськой федерації, України, Білоруська, Чеська і Польска. Дакотры істо повідять, же уж є 65 років по войні, та нашто споминати біду, яка ся перебыла... Но предці зато, жебы ся зась не повторила! Нашы найвысшы представителі праві тото звыразньовали у своїх приговорах, як і факт, же наш живот в міровых условиях поважуєме за штось нормалне. Ку великым славам належав і выступ руського умельцького колективу з Вологдської области **ПОБЕДА-Гранд Прікс** під веджіньом Ал-



▲ Президент СР Іван Гашпаровіч при своїм выступі на Дуклі.

намістю у Свиднику. 7. октября 2009 в історічній будові Театру Йонаша Заборского в Пряшові. Интерсне было, же умелці вы-

Чеськословенська. Програм доповньовали відеопроекційов дакотрых пасажі з 2. Світової войны, де было видно смутну філософію войны: не застрілиш неприятеля, трафить він тебе ітп. При послідній співанці „Ах войновы дражки, што вас першли вояковы ножкы“ ціла пряшівска публіка встала, жебы холем таким способом vzdala честь 65. юбілею Карпатьско – дукляньской операції. Завершалны слова належали тым найкомпетентнішым - **Мгр. А. Тренченийовій**, котра в мені організатора і гостителя – Пряшівского самосправного краю - подяковала в руськім і русиньскім языку за красний умельцький захыток. І ведучому колективу Победа А. Мішинови, який акцію закінчив словами: „Дай, боже, тій землі і ей людям, вічний благодыт і мір“.

С. Л.,

Фото авторкы і Й. Латты



▲ Погляд на умельцькый колектив Победа з руськой Вологды в історічній будові ДІЗ в Пряшові.

Дуклі, по 65. роках – 6. октября 2009 зышло много вызначных людей, жебы vzdali почливість жертвам з II. світової войны.

берта Мішины. Колектив в рамках ослав выступив 5. октября 2009 у свидницькім КД, на другый день при ославах на Дуклі і на

ступали в автетічных войновых уніформах. В репертуарі мали много прекрасных і емотівных співанок, як урок споминань на

Успіхы наших школкарів

16. октября 2009 ся в обрядовій салі Містького уряду в Пряшові одбыв уж XII. річник презентації вытворной творбы дітей матерських школ з цілого Словенська під назвов **Світ коло нас**. Над акційов мала покровительство штатна тайомничка Міністерства школства СР **Мгр. Бібіана Обрімчакова**, котра выставу і відкрила. Она не закрывала радость з прекрасных вытворів наших школкарів і позітивно оцінила педагогічний при-

ступ учительок МШ. До конкурзу было приголошєных веце як 290 мальованых образків. Оціненых было 50 найліпшых а потіхов про нас є, же меджі нима суть і нашы діточкы. 2 місце здобыв 3-річний **Лукашко Рогаль** зо школкы на Духновічовій улці в Меджілабірцях за образок *Кошык з овочами*, 4. місце здобыла **Вероніка Панчакова** з Чабин за

образок *Сыр, мышка і я.*, 6. місце **Лукашко Півник** тиж з МШ Духновічова в Меджілабірцях за образок *Літні вакації з Енді Варголом*. Меджі оціненыма были

і іншы діточкы з нашого реґіону. Акцію уж 12-ый рік організує Крайскый школскый уряд в Пряшові під веджіньом „мамы“ проекту **Мгр. Бібіаны Шабеков**

вой, симпатизанткы Русинів. Світ дітьскыма очами є досправды найкрасый і оплатить ся тоту дітьску красоту видіти на властны очі. Выставка в Пряшові буде одкрыта до 30. октября 2009, в робочі дні од 10,00 до 12,00 год.

С. Л.






▲ Професіональний колектив ПУЛС із Пряшова виступить у Братіславі - 29. октобра 2009 о 19.00 год. в Домі культури - Зеркаловый гай (Dom kultúry Zrkadlový háj, Rovniankova 3, Ba-Petržalka tel: 63836776, 63836764) із своїм успішним програмом – ОЧАРОВАНЫ ПОГЛЯДОМ.



▲ В тых днях (15.- 17. 10. 2009) ся odbyвають концерты цілословенського конкурзу русинських народных співанок СПІВЫ МОГО РОДУ 2009, доросла часть. Хто буде їх тогорічним лауреатом і яки новоты принесє 8-ый річник той найпопулярнішої акції РОС, буде публікувати в далшій ціслі Інфо Русина. На фото М. Паїзінкової мунулорічны лауреаты 7-го річника Співы мого роду: зліва Ярослав Чура з Павлом Феценком зо Свидника.

4. Rusínska zábava v Bratislave


DK Zrkadlový háj - Rovniankova 3 (Petržalka)
23. október 2009
20:00
Hudba: JUNO z Čirča
Program: vystúpenie folklórneho súboru

autobusy: 68, 92, 95, 96, 99, N80, N95, N99

Predajné miesta:
 SUPREMEITY, Prístavná 10 - 0911 331 113 (10:00 - 17:00)
 Záhradnícka 36: 0908 322 741, 0907 964 927 (po 17:00)
 Ekonomická univerzita: 0903 533 101
 ŠD Ekonom: 0911 331 113
 Mlynská dolina - ŠD Mladost: 0910 349 516
 Noryský park: 0911 220 483
 ŠD Mladá Garda: 0907 638 295
 Družba: 0908 329 062
 Petržalka, Topoľčianska 20, 0904 563 454
 Nitra: 0903 360 826

Vstupné: od 02.10. - 9,99 EUR=300,945KK
 od 06.10. - 12,99 EUR=391,345KK
 23.10. - 15,99 EUR=481,715KK

konverzný kurz 1 EURO=30,1260 SKK

info: www.molody-rusyn.sk
www.rusyn.sk



▲ Фурманські змагання в старолібовнянському окресі ся стали традиційов. У першу октוברову суботу т. р. ся найліпшы фурманє зышли в Камюнци на майстровствах Словенська. Камюнчанє ся на тоту акцію барз добрі приготувилы з каждого боку а ку тому їм жычів і красній час бабійого літа. Організатором і главным кандідатом на словенський тітул бьє домашній Михал Рашкевіч (Михал з братом Марошом выграты іці в августі претєкы при Будапешті а в 2007 р. здобьв тітул майстра фурманів на Словенську), про котрого є фурманство великов пасійов. Но наконець дома здобьв друге місце зо своїов парков конів Кубом і Фуксом. На фотці брата Рашкевічовы із своїма конями.

InfoРусин. Vydáva Rusínska obroda na Slovensku. Realizované s finančnou podporou MK SR – program Kultúra národnostných menšín 2008. **Poverená funkciou šéfredaktorky:** Anna Kuzmiaková, redaktorka Silvia Lysinová. **Grafická úprava:** Róbert Vico. **Adresa redakcie:** Rusínska obroda, InfoRusín, Levočská 9, 080 01, Prešov. Tel.: 051/772 28 89, 051/748 27 75, 051/748 27 76, e-mail: rusinska.obroda@kryha.sk, toto číslo nájdete i na www.rusyn.sk. **Predplatné na rok:** 6,64 €, do európskych štátov: 11,66 € do mimoeurópskych štátov 30 \$, číslo účtu: 2660718084/1100. **Výroba:** ADIN, s. r. o., Prešov. **Registračné číslo:** MK SR 3158/2004. Neobjednané rukopisy a fotografie nevracame. Publikujeme i názory, s ktorými nie vždy súhlasíme. Za obsah príspevku zodpovedá autor. Inzeráty, reklamy, sponzoring preberáme v redakcii Info Rusín, Prešov (budova Daňového úradu). Toto číslo vyšlo v náklade 2000 kusov.

Rusínska obroda-Info Rusín
 Levočská 9
 080 01 Prešov 1
 "D+4"
 4/2007/RPC PO

Platené v hotovosti
 080 10 Prešov 10